

Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен
татар теленнән мәктәп олимпиадасы биремнәре
2017-2018 уку елы
11 нче сыйныф

Үткәрү вакыты – 120 минут.

Максималь балл – 64.

I. Тестлардан дәрәс җавапны билгеләгез.

1. *Маэмай* сүзендәге тартык һәм сузык авазлар саны дәрәс күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

- а) 2 тартык, 4 сузык
- ә) 3 тартык, 3 сузык
- б) 2 тартык, 3 сузык
- в) 4 тартык, 2 сузык

2. Фразеологизм кулланылган җөмләне билгеләгез. **(2 балл)**

- а) Фәрит елга буенда балык тотта иде. (Ә.Кари)
- ә) Көзге көн бала кебек: әле елый, әле көлә. (Мәкаль)
- б) Аның бәгырен корт кимерә иде. (Ф.Латыйфи)
- в) Ат – чабышта, кеше эштә беләнә. (Мәкаль)

3. Җөмләдәге ясалма сүзләрнең саны дәрәс күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Ачык тәрәздән апаның кояш кебек түм-түгәрәк ипиләрне кызыл ашъяулыкка куеп бүлгәләве күренә. (Ш.Маннапов)

- а) бер
- ә) ике
- б) өч
- в) дүрт

4. Жөмлөлөрдөгө фигуралар дөрес күрсөтөлгөн ретне билгелөгөз. (2 балл)

Тэвэ кошлары очмый, лэкин бик яхшы йөгерэлэр. Чүлдэ аларны ат белэн куып житү дэ жиңел түгел. (Вақытлы матбугаттан)

- а) очмый, йөгерэлэр, житү
- ә) очмый, йөгерэлэр, куып
- б) очмый, йөгерэлэр, куып, житү, жиңел түгел
- в) очмый, йөгерэлэр, куып, житү

5. Жөмлөдөгө кисәкчөлэр дөрес күрсөтөлгөн ретне билгелөгөз. (2 балл)

Тып-тын, тик умывальник борыныннан чутылдап тамчы тамгалый да келт-келт сэгать йөри. (Р.Төхфәтуллин)

- а) тып- ә) тып-, да б) тик в) да

6. Калын хәрефләр белән бирелгән жөмлө кисәгенәң төрө дөрес күрсөтөлгөн ретне билгелөгөз. (2 балл)

Аларга бүген өйдә грамматикадан боерык фигуралар өч жөмлө язып килергә куштылар. (Г.Тавлин)

- а) урын хәле
- ә) туры тәмамлык
- б) кыек тәмамлык
- в) рәвеш хәле

7. Иярчен жөмлөнә баш жөмлөгә бәйли торган чара дөрес күрсөтөлгөн ретне билгелөгөз. (2 балл)

Сез күрдегезме жирдә дэ бер йолдыз кабынганны? (Ф.Бәйрәмова)

- а) көттерү интонациясе
- ә) жирдә бәйлек сүзе
- б) мөнәсәбәтле сүз
- в) -ны кушымчасы

8. Жөмлө төрө дөрөс күрсәтелгән рәтне билгеләгез. **(2 балл)**

Язлар вәгъдә иткән эсылылыкны,

Жәйләр үткәч, көзләр китерде. (К.Булатова)

- а) тиңдәш иярүле күп иярченле катлаулы кушма жөмлө
- ә) тиңдәш түгел иярүле күп иярченле катлаулы кушма жөмлө
- б) бер-бер артлы иярүле күп иярченле катлаулы кушма жөмлө
- в) берничә төр иярүле күп иярченле катлаулы кушма жөмлө

II. Теоретик бирем.

Хат стиле турында белгәннәрегезне языгыз. **(10 балл)**

III. Гамәли һәм ижади бирем.

Уйламыйча, дустым бер сүз айтте,

ул сүз йөрәгемә кадалды.

Үзе берни белми китеп барды,

ә сүз калды. (И.Юзеев)

1. *Калды* сүзенә фонетик анализ ясагыз. **(3 балл)**
2. *Кадалды* сүзенәң мәгънәле кисәкләрен билгеләгез. **(3 балл)**
3. *Уйламыйча* сүзенә морфологик анализ ясагыз. **(3 балл)**
4. Жөмлө кисәкләренәң асларына сызыгыз, төрләрен билгеләгез. **(16 балл)**
5. Икенче жөмләнәң схемасын сызыгыз, билгеләмә бирегез. **(3 балл)**
6. Әлеге тема белән бәйле фикерләрегезне 12-15 жөмләдән торган бәйләнешле текст итеп языгыз. **(10 балл)**